

Työelämään tutustumisprojekti

Työelämään tutustuminen on yksi yleisimmistä yrityksen ja koulun yhteistyömuodoista. Se on myös keskeinen osa peruskoulun jakamaa työelämä-tietoutta. Tet-harjoittelujakson pituus vaihtelee kouluittain muutamasta päivästä kahteen viikkoon lukuvuodessa.

Tet-jakson tavoitteena on lisätä oppilaan työelämän tuntemusta ja arvostusta. Harjoittelujaksolla nuoret saavat käytännössä nähdä, kuulla ja kokea millaista on työskennellä erilaisissa ammateissa ja erilaisissa työympäristöissä. Usein työelämään tutustumisjakso on ensimmäinen kerta, jolloin nuori saa omakohtaisen kokemuksen työelämästä. Nämä kokemukset voivat tukea jatko-opintoihin hakeutumista sekä niihin liittyviä valintoja.

Opetusministeriön koulutuksen kehittämissuunnitelmassa (2003–2008) ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2004) korostetaan opinto-ohjauksen ja työelämän välistä yhteyttä. Erityisesti kiinnitetään huomiota oppilaisiin, joilla on opiskeluun liittyviä vaikeuksia tai jotka ovat vaarassa jäädä koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle. Opinto-ohjauksen tehostamisella pyritään torjumaan tilanne, jossa nuorten sosiaalinen syrjäytyminen lisääntyy, ikäluokat pienenevät ja työvoiman saatavuus vähenee. Ministeriön kehittämissuunnitelmassa on yleistavoitteeksi asetettu ns. koulutustakuu, joka turvaa peruskoulun jälkeisen jatko-opintopaikan koko ikä-luokalle. Lisäksi tavoitteena on, että vuonna 2008 vähintään 96 % peruskoulun päättävistä oppilaista aloittaa samana vuonna lukiossa, ammatillisessa koulutuksessa tai perusopetuksen lisäopetuksessa.

Mukava hankkeen työelämään tutustumisprojektissa pyrittiin tiivistämään koulujen ja elinkeinoelämän välisiä suhteita sekä edistämään koulujen verkottumista ympäröivään yhteiskuntaan. Samalla kiinnitettiin työnantajien huomiota siihen, mikä merkitys peruskoululaisten ensimmäisillä työharjoittelukokemuksilla on tulevan työuran valinnan ja ammattiin kouluttautumisen kannalta. Opinto-ohjauksessa panostettiin myös työelämässä tarvittaviin sosiaalisiin taitoihin ja käytöstapoihin laatimalla oppilaille työharjoittelujaksoon valmentava ohjelma.

Työelämään tutustumisprojektin alussa kartoitettiin käytössä olevat järjestelyt vuosiluokkien 7 - 9 Mukava-kouluissa. Kartoituksen kohteena olivat tet-toiminnan tavoitteet, koulun sisäinen tet-toiminta, tet-jaksojen ajoittuminen, ohjaus tet-jaksoa varten, tet-jaksoon liittyvät käytännöt (työpaikan haku, materiaalit, ruokailu ja matkustaminen tet-paikkaan) sekä muu tähän liittyvä toiminta (yritysvierailut, kummitoiminta ja opinto-ohjaajien tutustuminen tet-paikkoihin). Kokemusten mukaan työharjoittelun yhtenä ongelmana oli koulun antaman opinto-ohjauksen ja työpaikan käytäntöjen välinen ero. Tet-jaksoon liittyen koulun ja harjoittelupaikan näkemystä harjoittelun tavoitteista oli selvästi tarvetta yhdenmukaistaa.

Projektin tavoitteena oli lisätä myös tietoverkkoihin perustuvien toimintaympäristöjen käyttöä. Syksyllä 2003 käynnistettiin yhteistyössä Jyvässeudun yritysten kanssa ja osittain niiden rahoituksella sähköisen TET-torin kehittäminen Peda.nettiin, joka on Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitoksen tieto- ja viestintätekniikan tutkimus- ja kehittämisverkkohanke. TET-torista rakennettiin Peda.nettiin formaatti, joka on helposti otettavissa koulujen ja työharjoittelupaikkojen käyttöön ja jonka avulla voidaan tehokkaasti tukea oppilaanohjausta. Vuoden 2004 lopulla TET-torilla oli mukana jo lähes sata yritystä. TET-tori sai myönteisen vastaanoton sekä opinto-ohjaajien parissa että opinto-ohjaajien kouluttajien keskuudessa yliopiston opettajankoulutuslaitoksella.

TET-torin toiminnan kehittäminen jatkui vuodesta 2005 lähtien Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoittamana kehittämishankkeena. Hankkeessa tarkastellaan tieto- ja viestintäteknikan mahdollisuuksia tukea työelämään tutustumisjaksojen järjestämistä sekä jakson pedagogisen tehtävän toteuttamista. TET-tori (www.peda.net/tet) on yhteinen toimintaympäristö ja kohtaamispaikka, jota voivat käyttää työelämään tutustumispaikkoja tarjoavat yrityksen/työpaikat, opiskelijat, opinto-ohjaajat sekä lastensa työharjoittelusta kiinnostuneet vanhemmat. Vuoden 2005 lopulla TET-torilla oli mukana yli 150 yritystä tai työpaikkaa. TET-torin toimintaperiaatetta on havainnollistettu kuvassa 1.

Opiskelija

- * löytää tietoja TET-paikoista
- * tutustuu eri yrityksiin/työpaikkoihin ja ammatteihin
- * saa tietoa TET-paikan odotuksista
- * voi tehdä TET-raportit tietoverkkoja hyödyntäen
- * saa tietoa jatko-opiskelumahdollisuuksista

Yritykset/ työpaikat

- * esittäytyy opiskelijalle
- * antaa kuvan toiminnastaan
- * informoi TET-mahdollisuuksista
- * voi päivittää yrityksen TET -tietoja helposti
- * voi hyödyntää tuotettuja materiaaleja
- * edistää yritysten/työpaikkojen yhteistyötä koulujen kanssa

Opinto-ohjaaja

- * löytää TET-paikkojen perustiedot
- * voi käyttää sivustoa ohjauksen tukena
- * voi lukea opiskelijoiden raportit verkosta
- * voi hyödyntää materiaalia TET-jaksoille
- * kannustaa laaja-alaiseen yhteistyöhön

Huoltajat

- * saavat perustietoa työelämään tutustumisjaksosta
- * saavat tietoa jatko-opiskelumahdollisuuksista

Kuva 1. TET-torin toimijaryhmät

TET-torin kehittämistyö jatkuu ESR-hankkeena Koulutuksen tutkimuslaitoksella. Tulevana vuonna painopistealueena on yrittäjien/työnantajien sekä eri yhteiskunnallisten sidosryhmien yhteistyön edistäminen TET-toiminnassa. Tavoitteena on järjestää oppilaille entistä paremmat mahdollisuudet tutustua työelämään sekä edistää eri ammattiryhmien edustajien vierailuja oppilaitoksissa yhteistyössä yritysten ja yhteisöjen kanssa.

Lisätietoja hankkeesta: Projektipäällikkö Jaana Kettunen
014 – 260 3303
0400 – 488 212
jaana.kettunen@peda.net

Lähteitä:

<http://peda.net/tet>

<http://peda.net>

Kettunen, J. (2004). TET-peli ja sähköinen TET-tori tehostamaan työelämään tutustumista. Teoksessa L. Launonen & L. Pulkkinen (toim.) Koulu kasvuyhteisönä – kohti uutta toimintakulttuuria (s. 157 – 164). Jyväskylä: PS-kustannus.

Koulutus ja tutkimus 2003 – 2008. (2004). Kehittämissuunnitelma. Opetusministeriön julkaisuja 6.

Opetushallitus (2004). Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet.